

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um dánaraðstoð, 154. löggjafarþing 2023-2024. Þingskjal 1168 – 771. mál

26. mars 2024

Ég, undirritaður, fagna frumvarpinu um dánaraðstoð og tel tímabært að heimila dánaraðstoð á Íslandi.

Ég tel að það megi slípa frumvarpið aðeins til og vil sérstaklega benda á eitt atriði sem mér finnst að verði að breyta sem varðar 6. grein. Þar kemur fram að mánuður skuli líða frá því sjúklingur lýsir yfir ósk um dánaraðstoð þar til lækni er heimilt að veita slíka aðstoð. Ég tel ekki gott að hafa þennan mánaðar biðtíma.

Ástæðan er að ég hef reynslu af þessu ferli hjá tengdaföður mínum heitnum sem var með fyrstu einstaklingunum í Hollandi til að fá dánaraðstoð á löglegan hátt árið 2002 eða aðeins 11 dögum eftir að lög um dánaraðstoð tóku gildi í Hollandi.

Þegar hann fór fram á dánaraðstoð var hann langt leiddur af sjúkdómi sínum, sem var krabbamein í heila. Hann var stöðugt þyrstur og með þurran munn en gat ekki kyngt og því hvort neytt vatns né matar. Hann var rúmliggjandi og háður öðrum með allar sínar þarfir. Hann gat ekki blikkað augunum og þurfti reglulega að fá aðstoð við að setja krem í augun. Hann upplifði miklar kvalir og átti sér enga aðra ósk en að fá að fara sem fyrst.

Heimilislæknir hans, sem var vel inni í málum, setti ferlið af stað að ósk tengdapabba og daginn eftir kom óháður læknir sem staðfesti að tengdapabbi væri með ráð og rænu, að hann upplifði óbærilegan sársauka, að engin von væri á bata og að endalokin væru framundan. Hann ræddi einnig við aðstandendur tengdapabba. Heimilislæknirinn upplýsti fjölskylduna síðan um að óháður læknir hafi staðfest að öll skilyrði fyrir dánaraðstoð væru uppfyllt. Tengdapabbi óskaði eftir því að fá dánaraðstoð samdægurs og eftir kveðjustund með fjölskyldunni var hans ósk uppfyllt af heimilislækninum daginn eftir. Hann fékk tvær sprautur, eina sem svæfði hann strax og aðra sem endaði líf hans. Við sátum hjá honum á meðan og endalokin voru friðsæl.

Það hefði verið mjög slæmt í hans stöðu að þurfa að bíða í mánuð til þess eins að uppfylla skilyrði laganna og aukið aðeins á þjáningar hans. Auk þess er alls óvíst að hann hefði lifað svo lengi.

Ég hef því efasemdir um nauðsyn þess að skilgreina tímamörk í þessu ferli og láta það frekar fagaðilum eftir og einstaklingnum sem óskar eftir dánaraðstoð.

Ef ástæða er til að hafa tímaramma er mikilvægt að gera greinarmun á sjúklingum sem eru í hörmulegum aðstæðum og við dauðans dyr líkt og tengdafaðir minn og þeim sem eru ekki deyjandi.

Virðingarfyllt,

Eyþór Eðvarðsson